

Tekst: Marcus 8: 22-26

Lieve mensen, gemeente van Christus,

Het is de tijd van de zonnebloemen. Ook in tijden als deze bloeien ze volop en zijn ze een glimlach in tuinen en landschap. Wie van jullie heeft ze in de tuin? Veel mensen houden van zonnebloemen. Zonnebloemen kunnen wel twee tot drie meter hoog worden... Iemand die ook van zonnebloemen hield en ze meer dan eens schilderde, was Vincent van Gogh. **De zonnebloemen van van Gogh**. Hij schilderde ze in Parijs en later in Arles. Bij het zien ervan moeten mensen soms zomaar huilen. Wat maakt die zonnebloemen zo mooi? Zo wereldberoemd? Zó mooi, dat je ogen er niet van af kunnen blijven en een Japanse verzekeringsmaatschappij er 35 miljoen dollar voor gaf? Dat raadsel zit onder meer verborgen in de betekenis van de kleuren. Je zou over die vaas met zonnebloemen kunnen zeggen: Ze weerspiegelen hoe het ons op de levensreis vergaat. We worden geplukt, in een vaas gezet, we bloeien en verwelken. Dan komt de grote hand van het lot en gooit ons op de komposthoop van het verleden. Is dat alles? Nee, wist van Gogh. Dat is het leven zonder Christus. En zijn zonnebloem wordt symbool voor de mens die leeft met Christus. Hoewel van Gogh op zijn 27^e met de kerk brak, brak hij nimmer met Christus. Het geheim van dit symbool zit hem in de kleur. De zonnebloem is geel en geel is bij van Gogh de kleur van Christus. "Er wordt wel gezegd dat dit geel samenvalt met Christus, die het goddelijke uitstraalt."

Een zonnebloem heet in het Frans *tournesol*. Dat betekent: *keert naar het licht*. En dat licht, die zon naar wie die keert, dat is God. En wie zich naar dat Licht keert, krijgt Christus geschonken. Het geel van de zonnebloemen wordt zo ook het geel van Christus. Zonder dat van Gogh dit bewust heeft gedaan, tekent hij hier het geheim van de gelovige, de mens die in Christus leeft, sterft en opstaat. Zo weerspiegelen de verwelkende zonnebloemen ons verwelken, maar toch blijft er dit geel, ja dat geel verdiept zich zelfs. Zoals in het sterfelijke het eeuwige ervaarbaar wordt wanneer we meer en meer leven in Christus.

Wij mensen zijn als zonnebloemen, we keren naar het licht, dat licht is God.

Laten we nog een van Gogh erbij pakken, het schilderij van **De zaaier**. Achter de zaaier straalt de zon, bij van Gogh beeld van God, de Gever van het licht. De zaaier is een beeld van Christus, die het woord van God als zaad over de akkers van onze levens strooit.

Veel mensen kennen van Gogh als de schilder van de zonnebloemen, van het zelfportret met dat ene oor in het verband, van de aardappeleters en de korenvelden met die naargeestige kraaien daarboven. Dat hij in een eerdere periode evangelist en aspirant predikant was, dat hij sjeesde als predikant en toen het penseel oppakte, dat weten weinig mensen. Op de doeken die hij met zijn penselen schilderde kwamen zijn preken uit de verf. Zijn schilderijen zijn

preken. Met de kerk had hij gebroken, maar hij bleef geloven in Christus en het christendom. Zijn doeken zijn ermee doordrenkt. Een van Gogh kenner beweert: "In ieder schilderij zie je zijn godsbesef terug. Dat had te maken met de liefde voor zijn naaste, en dan vooral de armen, sloebers en verstotenen."

Preken is troosten, vond Vincent van Gogh. Zijn vader was dominee, hij had dit van huis uit meegekregen. En waaruit bestond voor hemzelf de troost? Later, uit eigen ervaring, kwam die vooral van Christus. Christus zaaide goddelijk licht over de duistere akker van zijn dikwijls miserabele leven.

En precies zo'n worstelend mensenkind komt vanmorgen bij Jezus in Bethsaïda, zoals een hoofdstuk eerder met de doofstomme staat Jezus nu oog in oog met de blinde. Jezus neemt hem bij de hand. Zijn ogen zijn gesloten, afgesloten voor de wereld om hem heen. De reden? Angst. Angst om het leven, om jezelf en de anderen vol aan te kijken. Er zijn meerdere soorten angst, er is doodsangst, en er is ook angst om te leven. Angsten kunnen je zo in de greep hebben, dat ze je verblinden. Deze mens verdroeg de werkelijkheid om zich heen niet meer, was verblind geraakt door de krachten van geweld en hardheid. Ja, dit blind zijn is heel actueel. Deze mens kon het leven, zichzelf en de mensen niet meer aanzien. En deze blinde brengen ze bij Jezus.

Bijbels blind-zijn, blind zijn vanuit het heilig woord wil zeggen: je ziet alleen de buitenkant van het leven, ook bij de anderen. Je ziet een ander bezig en je denkt dat je weet hoe die is. Je hebt een beeld van iemand. En dat beeld roept een oordeel op. Je weet genoeg, denk je. Maar intussen is er ook nog een verborgen kant, een binnenkant. Geloof heeft met deze binnenkant van ons leven te maken. Met ons geestelijk leven. God is geest, heilige Geest. En die komt bij ons, in ons, door Jezus, zoals in dit verhaal bij de blinde. In ons hoofd en hart vormen zich zomaar allerlei gedachtenspinsels, hartstochten vlammen als gevoelens hoog op..., we leven naar wat die overtuigingen en driften dicteren. Met de Geest van God verliezen die menselijke kanten hun heerschappij, en is het God in ons die ons leidt. Als dat gebeurt, herken je dat aan een warm, kalm en helder gemoed. Een geestestoestand die waarneemt, met aandacht erbij blijft, het oordeel achterwege laat.

Jezus neemt hem en ons bij de hand.

Apart van de menigte, buiten het dorp. De blinde heeft veilige aandacht nodig. In het dorp kijken mensen door de gordijntjes: *Wie is dat, wat gebeurt daar? O, die blinde!* Jezus haalt de blinde uit het publieke domein en neemt hem apart, zoals we apart met een psycholoog of een pastor praten, geen andere ogen erbij. Veilige ruimte en helende aandacht. Dat schenkt Jezus de blinde mens.

En dan staat er dit:

Hij spuugt in zijn ogen. Een heftig beeld. Er waren tijden dat men in de helende kracht van speeksel geloofde. Laat dat maar even op ons inwerken... Spuug van

Jezus. Het heeft iets... moederlijks. Een intiem gebaar van aandacht en zorg. Alleen als je klein kind bent, verdraag je zoiets van je moeder of je vader. En spuug hebben we van binnen nog steeds nodig om ons eten te verteren. En een menslief die blind is, heeft goddelijk speeksel nodig om weer te durven en te kunnen zien.

We verstaan deze scène nog beter als we het verbinden met wat volgt. *Hij legt hem de handen op...* Dit is het gebaar van zegenen. In dit zegenen verbindt Jezus de blinde met God, met het gebied van het geestelijke, het verborgene. *Lief blind mensenkind, weet dat in alles wat je bent er ook een binnenkant is, waar vanuit God liefde en vriendelijkheid in jou willen wonen.*

Kun je dat al zien? vraagt Jezus. Hij kijkt. *Ik zie mensen als wandelende bomen.* Zo lijken mensen, maar als het bomen of wandelende takken zijn, zijn ze nog geen mens en medemens, geen broers en zussen, en is er nog geen sprake van elkaar angstvrij ontmoeten, dat is nog een stap te ver.

Deze mens heeft aanmoediging nodig voor hij durft. Het duurt even, want als je gewend bent dat alleen de buitenkant ertoe doet, alleen wat je presteert, wat je kunt, en niet wat je bent – dan duurt het even voordat het binnenkomt dat je kind van God bent. Zoals verwerken tijd kost, zo gaat het ook met het toelaten van dit besef.

Lukt je dat? vraagt Jezus de man. Nou, niet echt. Het is vaag allemaal en toch, het begint te dagen. Want er staat: *hij kijkt omhoog*. Hij krijgt oog voor de hemel, voor de wereld van God, die van de geest die heilig is. Hij zoekt weer verbinding daarmee.

De laatste fase van zijn leven voelde van Gogh zich een gevangene, een zwerver op aarde die bij weinigen aansluiting vond. Toch kende hij het verlangen om uit deze gevangenschap, dit vreemdelingschap te breken, en hij wist ook via welke weg dat kon. Zo schreef hij aan zijn broer Theo:

“Weet je wat de gevangenschap doet verdwijnen? Elke diepe, oprechte genegenheid. Vrienden zijn, broers zijn, liefhebben, dat opent de gevangenis met soevereine kracht, door een zeer machtige betovering. Wie dat niet heeft, blijft in de dood. Maar daar waar de genegenheid weer opbloeit, daar bloeit het leven weer op.”

Dan zegent Jezus nogmaals de ogen van de blinde. En deze mens ziet scherp, zijn zien heeft diepte gekregen. Hij ziet het vele, en in het vele ook het ene, hij ziet de buiten- en binnenkant.

Dit kijken, dat is een ander soort zien dan het zien van de buitenkant alleen. Want we lazen, dat de blinde omhoog kijkt. Wat is dat, omhoogkijken? Hier staat een woord dat ons vertelt, dat het omhoog zien in wezen om een innerlijk zien gaat. Om een van binnen schouwen, om doorzien. Kun je met het oog van God naar jezelf kijken? - betekent het eigenlijk. Met de ogen van God naar

onzelf kijken. Van Gogh verlangde dat ten diepste. Om zijn geest, zijn aanvechtingen, zijn nood te verlichten.

Omhoogkijken, misschien wel het mooiste woord uit deze tekst. Het vertelt ons:

‘De zegen van Jezus doet ons zien, en de ogen van God hebben ons lief.’

‘Ga niet het dorp in en zegt het tegen niemand in het dorp,’ klinkt het dan uit Jezus’ mond.

Laat het bezinken, laat het op je inwerken, en bewaar het vanbinnen.

Amen